

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 360/2021-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a zo sudcov Jany Laššákovej a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavných sťažnostiach sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. vo väzbe v Ústave na výkon väzby a Ústave na výkon trestu odňatia slobody [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] 1, zastúpeného advokátkou JUDr. Martinou Gombosovou, advokátska kancelária, Floriánska 16, Košice, resp. advokátom Mgr. Matejom Krajčim, PhD., advokátska kancelária, Záhradnícka 51, Bratislava, proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu Pezinok, pracovisko Banská Bystrica č. k. 2 Tp 10/2020 z 29. januára 2021 a proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2 Tost 10/2021 z 3. marca 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavné sťažnosti **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavné sťažnosti a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ, zastúpený advokátkou JUDr. Martinou Gombosovou, podal ústavnú sťažnosť doručenú ústavnému súdu 21. mája 2021. Domáha sa vyslovenia porušenia svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 16 ods. 2 a čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy, ako aj práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 4 a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 2 Tost 10/2021 z 3. marca 2021, navrhuje toto uznesenie zrušiť a najvyššiemu súdu prikázať prepustiť sťažovateľa

bezodkladne z väzby. Napokon požaduje náhradu trov konania vo výške 384,08 eur na účet právnej zástupkyne do dvoch mesiacov od právoplatnosti. Táto ústavná sťažnosť bola vedená pod sp. zn. Rvp 1100/2021.

2. Sťažovateľ, zastúpený advokátom Mgr. Matejom Krajčim, PhD., podal aj ďalšiu ústavnú sťažnosť doručenú ústavnému súdu 24. mája 2021. Domáha sa ňou vyslovenia porušenia práva na zákaz mučenia, krutého, neľudského a ponižujúceho zaobchádzania alebo trestu, ako aj práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1 a 2 a podľa čl. 16 ods. 2 ústavy a čl. 3 a čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 2, 3 a 4 dohovoru v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy uznesením Špecializovaného trestného súdu Pezinok, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len „špecializovaný súd“) č. k. 2 Tp 10/2020 z 29. januára 2021, ako aj uznesením najvyššieho súdu č. k. 2 Tost 10/2021 z 3. marca 2020 (správne má byť zrejme 3. marca 2021, pozn.). Požaduje tiež, aby boli uznesenia špecializovaného súdu a najvyššieho súdu zrušené a najvyššiemu súdu sa prikázalo bezodkladne prepustiť sťažovateľa z väzby. Domáha sa aj priznania finančného zadosťučinenia vo výške 30 000 eur od najvyššieho súdu do dvoch mesiacov od právoplatnosti. Napokon v rovnakej lehote sa domáha aj náhrady trov konania na účet jeho právneho zástupcu. Táto ústavná sťažnosť bola vedená pod sp. zn. Rvp 1105/2021.

3. Obe ústavné sťažnosti boli uznesením ústavného súdu č. k. II. ÚS 297/2021 z 2. júna 2021 spojené na spoločné konanie, ktoré sa vedie pod sp. zn. Rvp 1100/2021.

4. Sťažovateľ bol pôvodne obvinený zo spáchania obzvlášť závažného zločinu ublíženia na zdraví v štádiu pokusu podľa ustanovenia § 14 ods. 1, § 155 ods. 1 a 3 písm. a) a § 141 písm. a) Trestného zákona na skutkovom základe, že «v doposiaľ presne nezistenom období rokov 2009-2011 v Hoteli ■■■, nachádzajúcom sa na ul. ■■■■■■■■■■, poverili obvinený ■■■■■■■■■■, obvinený ■■■■■■■■■■ a obvinený ■■■■■■■■■■, ako vrcholní predstavitelia zločineckej skupiny všeobecne známej a vystupujúcej pod názvom ■■■■■■■■■■, obvineného ■■■■■■■■■■, ktorý im v rámci hierarchickej štruktúry tejto zločineckej skupiny podliehal, aby tento zabezpečil osobu, ktorá nie je priamo spájaná s ich skupinou na tzv. „robotu“, ktorá spočívala v spôsobiť ťažkej ujmy poškodenému ■■■■■■■■■■, ■■■■■■■■■■, trvale bytom ■■■■■■■■■■, ■■■■■■■■■■, pretože tento konal v rozpore s príkazmi jemu nadriadeného člena skupiny obvineného ■■■■■■■■■■, ktoré smerovali k podvodnému prevzatiu majetku ■■■■■■■■■■ po nebohom otcovi za účelom nadobudnutia zisku v prospech zločineckej skupiny ■■■■■■■■■■, načo obvinený ■■■■■■■■■■, zabezpečil na túto „robotu“ doposiaľ neznámeho páchatel'a pochádzajúceho z ■■■■■■■■■■ a vystupujúceho pod menom ■■■■■■■■■■, ktorého privolal na osobné stretnutie s obvinenými ■■■■■■■■■■, ■■■■■■■■■■ a ■■■■■■■■■■, kde tieto osoby oboznámili páchatel'a vystupujúceho pod menom ■■■■■■■■■■, že od neho požadujú, aby poškodeného ■■■■■■■■■■ fyzicky napadol tak, že ho „minimálne doláme“, s čím tento páchatel' súhlasil, pričom za uvedení „robotu“ bola páchatel'ovi vystupujúcemu pod meno ■■■■■■■■■■ prisľúbená odmena vo výške cca 1.000,-eur, ktorú menovanému vyplátili obvinení ■■■■■■■■■■ a ■■■■■■■■■■ prostredníctvom obvineného ■■■■■■■■■■.». Dňa 15. mája 2020 bol zadržaný a 17. mája 2020 vzatý do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku.

5. Uznesením z 23. júla 2020 mu bolo vznesené obvinenie aj zo spáchania obzvlášť závažného zločinu všeobecného ohrozenia podľa § 284 ods. 1 a 3 písm. b) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že «v doposiaľ presne nezistenom čase, pred dňom 05.11.2012 v Hoteli ■■■

nachádzajúcom sa na ul. [REDAKOVANÉ] (ďalej len Hotel [REDAKOVANÉ]) poveril obvinený [REDAKOVANÉ], ako najvyššie postavený člen v rámci hierarchickej štruktúry zločineckej skupiny [REDAKOVANÉ] (ďalej len skupina [REDAKOVANÉ]) obvineného [REDAKOVANÉ], ktorý mu v rámci štruktúry skupiny podliehal a plnil jeho príkazy, aby vykonal, resp. zabezpečil vykonanie „roboty“ pre ďalšieho člena skupiny [REDAKOVANÉ], obvineného [REDAKOVANÉ], ktorá spočívala v podpálení reštaurácie [REDAKOVANÉ] v obci [REDAKOVANÉ] (ďalej len reštaurácia [REDAKOVANÉ]) a ktorému za týmto účelom obvinený [REDAKOVANÉ] poskytol telefónne číslo na obvineného [REDAKOVANÉ], načo následne obvinený [REDAKOVANÉ] kontaktoval obvineného [REDAKOVANÉ], aby za ním prišiel do Hotela [REDAKOVANÉ] odkiaľ ho obvinený [REDAKOVANÉ] zobral svojím motorovým vozidlom zn. Toyota Land Cruiser presne nezisteného evidenčného čísla a odviezol ho do obce [REDAKOVANÉ], kde mu ukázal reštauráciu [REDAKOVANÉ] a súčasne s tým ho požiadal, aby predmetnú reštauráciu podpálil, resp. zabezpečil jej podpálenie, s čím obvinený [REDAKOVANÉ], vzhľadom na predchádzajúci príkaz obvineného [REDAKOVANÉ] súhlasil, pričom obvinený [REDAKOVANÉ] poveril vykonaním tejto „roboty“ jemu podriadeného člena skupiny [REDAKOVANÉ], obvineného [REDAKOVANÉ], načo následne sa obvinený [REDAKOVANÉ] v období medzi 23.00 hod. dňa 05.11.2012 do 11.15 hod. dňa 06.11.2012, za účelom splnenia svojej úlohy, pokúsil podpáliť reštauráciu [REDAKOVANÉ], ktorá je spojená s trojposchodovým obytným domom a to tak, že doposiaľ presne nezisteným predmetom podpálil plastové okno hnedej farby o rozmeroch 2,50 m x 1,50 m, ktoré sa nachádzalo v zadnej časti reštaurácie [REDAKOVANÉ], následkom čoho obhorel celý plastový rám uvedeného okna, prasklo vonkajšie sklo výplne a zhorela drevená mreža, ktorá sa nachádzala pred oknom, pričom iba zhodou náhod nedošlo k úplnému zhoreniu reštaurácie, ako aj bezprostredne susediaceho obytného domu, načo následne obvinený [REDAKOVANÉ], ako odmenu za vykonanú „robotu“, vyplatil v Hoteli [REDAKOVANÉ] obvinenému [REDAKOVANÉ] sumu cca 500,- €, ktoré následne obvinený [REDAKOVANÉ] vyplatil obvinenému [REDAKOVANÉ], kde takýmto spoločným konaním spôsobili vyššie uvedení obvinení poškodenej spoločnosti [REDAKOVANÉ] s.r.o. [REDAKOVANÉ], so sídlom na [REDAKOVANÉ] škodu vo výške 1.000,- Eur.». Obe trestné veci boli 24. júla 2020 spojené na spoločné konanie. Pritom skutok kvalifikovaný ako obzvlášť závažný zločin všeobecného ohrozenia je z roku 2012 a v pôvodnom konaní bol právne kvalifikovaný ako prečin poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1 Trestného zákona. V zmysle uznesenia z 23. júla 2020 bol skutok kvalifikovaný už ako obzvlášť závažný zločin všeobecného ohrozenia. Kým za prečin poškodzovania cudzej veci hrozil trest odňatia slobody maximálne na jeden rok, pri obzvlášť závažnom zločine všeobecného ohrozenia hrozil trest odňatia slobody od 15 do 25 rokov.

6. Uznesením špecializovaného súdu č. k. 2 Tp 10/2020 zo 17. augusta 2020 v spojení s uznesením najvyššieho súdu č. k. 2 Tost 34/2020 z 9. septembra 2020 bola zamietnutá žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby. Podľa názoru špecializovaného súdu sťažovateľ bol vzatý do väzby za iný skutok, než za ktorý bol predtým z väzby prepustený, a ak medzitým došlo k spojeniu vecí, na už uvedenom fakte to nič nemení. Predmetnú problematiku treba chápať materiálne a jej formalizovanie opierajúce sa o spojenie vecí na spoločné konanie a z toho plynúca argumentácia ústiaca do záveru, že ide o tú istú vec, by bola doslova deformovaním zmyslu zákona.

7. Zo znaleckého posudku Kriminalistického a expertízneho ústavu Policajného zboru, odboru prírodovedného skúmania a kriminalistických analýz zo 6. novembra 2020 doručeného vyšetrovateľovi 10. novembra 2020 vyplýva, že z informácií získaných preštudovaním

predloženého spisového materiálu nie je možné jednoznačne a objektívne sa vyjadriť, či by došlo v dôsledku požiaru vzniknutého v reštaurácii ■■■ v obci ■■■ aj k zapáleniu s reštauráciou ■■■ pevne spojeného bytového domu.

8. Uznesením špecializovaného súdu č. k. 2 Tp 10/2020 zo 16. novembra 2020 v spojení s uznesením najvyššieho súdu č. k. 4 Tost 48/2020 z 30. novembra 2020 bola žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby zamietnutá a väzba bola predĺžená do 15. júla 2021, teda o 7 mesiacov. Dôvody väzby sťažovateľa podľa § 71 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku sa zároveň rozšírili aj na skutok vyplývajúci z uznesenia vyšetrovateľa z 23. júla 2020.

9. Sťažovateľ sa žiadosťou zo 4. januára 2021 domáhal prepustenia z väzby, pričom odkazoval na predchádzajúcu žiadosť zo 14. októbra 2020, keďže zotrval na dôvodoch v nej uvedených. Predovšetkým poukázal na skutočnosť, že bol opätovne vzatý do väzby v tej istej veci a že ide o neprípustné reťazenie dôvodov väzby. Namietal aj nesprávnu právnu kvalifikáciu skutku z roku 2012 podľa § 284 Trestného zákona.

10. Uznesením špecializovaného súdu č. k. 2 Tp 10/2020 z 29. januára 2021 bola žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku zamietnutá, pričom podľa § 80 ods. 1 písm. c) a ods. 2 Trestného poriadku *per analogiam* s poukazom na čl. 154c ods. 1 ústavy a čl. 5 ods. 3 dohovoru väzba sťažovateľa nebola nahradená dohľadom probačného a mediačného úradníka. Nebola ani prijatá peňažná záruka vo výške 150 000 eur.

11. Podľa konštatovania špecializovaného súdu sa sudca pre prípravné konanie 29. januára 2021 telefonicky spojil s ošetrojúcim onkologickým lekárom sťažovateľa, ktorý spracoval predloženú lekársku správu. Potvrdil, že stav sťažovateľa považuje za stabilizovaný a nevyžadujúci sledovanie v špecializovanom onkologickom zariadení. Všetky prípadné komplikácie sú riešiteľné vo väzenskom zariadení.

12. Podľa názoru špecializovaného súdu dôvodnosť podozrenia vo vzťahu k sťažovateľovi aj naďalej pretrváva a je založená na dôkazných prostriedkoch doteraz nazhromaždených v spise. To ale neprejudikuje vinu sťažovateľa. Dôkazná situácia sa výrazne nezmenila a ak, tak určite nie v prospech sťažovateľa. Zo strany sťažovateľa ide o selektívny výber obsahu dôkazných prostriedkov, ktoré sú sčasti v jeho prospech (aj to len pokiaľ ide o poukazovanie na rozpory vo výpovediach). Pritom rozpory vo výpovediach osôb, ktoré sa rozhodnú spolupracovať s orgánmi činnými v trestnom konaní, nie sú ničím neobvyklým a novým (rovnako ako aktualizované opisy predtým inak podávaných situácií).

13. V žiadnom prípade nejde u sťažovateľa o „reťazenie dôvodov väzby“. Je naozaj pravdou, že vzhľadom na existujúcu judikatúru nie je možné nespočítavať doterajšie dni strávené vo väzbe len z dôvodu, že ide o vznesenie obvinenia a vzatie do väzby vždy z dôvodu nových skutkov. To platí o to viac, že doterajšia lehota väzby je lehotou síce už nie základnou, ale lehotou, do uplynutia ktorej možno predĺžiť väzbu za ten istý skutok.

14. V danom prípade zdravotné dôvody, na ktoré sťažovateľ poukazuje, nemožno považovať za výnimočné okolnosti. Nič nenasvedčuje tomu, že by jeho onkologické problémy nemohli byť riešené v rámci výkonu väzby, pričom ak dochádza k zlyhaniu kontrol zdravotného stavu, toto je tiež reparačné v rámci podmienok výkonu väzby.

15. Dohľad probačného a mediačného úradníka vzhľadom na okolnosti a povahu prípadu nemožno považovať za postup realizovateľný, ktorým by bolo možné väzbu nahradiť. Dohľad by bol v tomto prípade len formálnym krokom účelovo zameraným na prepustenie z väzby, ktorý v konečnom dôsledku nemá vnútorný obsah spočívajúci v reálnom splnení toho, čo by dohľad mal zabezpečiť. Podozrenie zo spáchania závažnej trestnej činnosti s poukazom na zadokumentované aktivity sťažovateľa naozaj nedáva záruku, že dohľad bude úspešný. Rovnaké úvahy sa vzťahujú aj na nahradenie väzby sťažovateľa ponúkanou peňažnou zárukou. Prípadné prijatie ponuky peňažnej záruky v tomto prípade by nemalo za následok zabezpečenie zákonom požadovanej neutrality trestného stíhania a neeliminovať by žiadne riziká, kvôli ktorým bol sťažovateľ vzatý do väzby. Na takéto úvahy nemala vplyv ani skutočnosť, že ponúknutá záruka bola zvýšená na sumu 150 000 eur.

16. Uznesením najvyššieho súdu č. k. 2 Tost 10/2021 z 3. marca 2021 doručeným obhajcovi sťažovateľa (podľa dátumovej pečiatky) 22. marca 2021 bola sťažnosť podaná sťažovateľom proti uzneseniu špecializovaného súdu č. k. 2 Tp 10/2020 z 29. januára 2021 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietnutá.

17. Podľa konštatovania najvyššieho súdu spis špecializovaného súdu spolu s podanou sťažnosťou bol najvyššiemu súdu predložený 25. februára 2021.

18. Podľa názoru najvyššieho súdu, pokiaľ sťažovateľ opätovne spochybňuje výpovede „kajúcnikov“, treba uviesť, že túto námietku opakuje prakticky v každom podaní, pričom tak špecializovaný súd, ako aj najvyšší súd sa s námietkou opätovne vysporiadali v predchádzajúcich uzneseniach. S týmito závermi sa najvyšší súd stotožňuje a v podrobnostiach na ne odkazuje.

19. Pokiaľ sťažovateľ namieta, že žiaden zo svedkov, ale ani obvinených ho za člena zločineckej skupiny neoznačuje, možno poukázať napr. na výpoveď svedka [REDAKOVANÉ]. Preto u sťažovateľa naďalej pretrváva dôvodné podozrenie, že sa mal podieľať na spáchaní skutku, pre ktorý je trestne stíhaný.

20. Sťažovateľ vo vzťahu k dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku namieta, že v obci [REDAKOVANÉ] nemal trvalé bydlisko (má ho v Bratislave) a ani vlastnícky vzťah k nehnuteľnosti. Tu treba poukázať na jeho výpoveď z 15. mája 2020, v rámci ktorej ako prechodné bydlisko uviedol [REDAKOVANÉ], s tým, že tam býva. To isté vyplýva aj zo záznamov probačného a mediačného úradníka. Vo vzťahu k dôvodom väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku treba konštatovať, že námietky sťažovateľa sú v podstate identické s tými, ktoré už opakovane prezentoval v doterajších podaniach a s ktorými sa špecializovaný súd a najvyšší súd vo svojich predchádzajúcich uzneseniach vysporiadali. Pokiaľ sťažovateľ namieta v odôvodnení podanej sťažnosti, že sa špecializovaný súd nevysporiadal s celým rozsahom jeho argumentácie, treba poukázať na to, že neuviedol, s čím konkrétne sa špecializovaný súd nevysporiadal. Jeho žiadosť o prepustenie z väzby bola v zásade odôvodnená takto: „*Pokiaľ ide o dôvody žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu, poukazujem na uvádzané predchádzajúce dôvody a návrhy, na ktorých naďalej zotrvávam. Nové skutočnosti uviesť neviem a nemôžem vzhľadom na skutočnosť, že vyšetrovateľ PZ žiadne nové úkony v mojej trestnej veci nevykonával.*“

21. V súvislosti s námietkou sťažovateľa, že sa mu odopiera kontakt s najbližšou rodinou v rámci výkonu väzby, treba uviesť, že táto námietka nespadá do právomoci súdu rozhodujúceho o väzbe.

V prípravnom konaní je totiž „pánom sporu“ prokurátor, ktorý má právomoc (okrem iného) preskúmať postup policajta v konkrétnej trestnej veci. Všeobecné súdy rozhodujúce o väzbe takúto právomoc nemajú. V súvislosti s poukazom sťažovateľa na ohrozenie jeho života a zdravia v podmienkach väzby dáva najvyšší súd do jeho pozornosti ustanovenie § 59 zákona č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov, podľa ktorého dozor nad zachovávaním zákonnosti v ústave na výkon väzby vykonáva prokurátor.

22. Napokon vo vzťahu k sťažnostným námietkam týkajúcim sa nahradenia väzby treba poukázať na to, že proti sťažovateľovi sa vedie trestné stíhanie pre skutky právne kvalifikované ako obzvlášť závažné zločiny, pri ktorých je možné nahradiť väzbu len vtedy, ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu. Sťažovateľ ako výnimočnú okolnosť označil svoj zdravotný stav. K tomu treba uviesť, že choroba obvineného alebo jeho zdravotný stav nie sú samy osebe dôvodmi na to, aby nemohol byť vzatý do väzby, ponechaný vo väzbe, resp. aby bol z väzby prepustený, ak je tu niektorý z dôvodov väzby podľa § 71 Trestného poriadku. Neexistuje všeobecná povinnosť prepustiť zo zdravotných dôvodov osobu z väzby alebo ju umiestniť do civilnej nemocnice, aby dostala špecifickú lekársku starostlivosť. Na druhej strane však čl. 3 dohovoru ukladá štátu povinnosť zabezpečiť zadržiavanie každého väzňa za podmienok zlučiteľných s úctou k ľudskej dôstojnosti s tým, že podmienky výkonu opatrení obmedzujúcich osobnú slobodu ho nevystavujú tiesni alebo pocitom takej intenzity, ktorá prevyšuje nevyhnutnú úroveň utrpenia vlastnú zbaveniu slobody, a že s ohľadom na praktické požiadavky väznenia bude zdravie a blaho väzňa zabezpečované adekvátnym spôsobom, predovšetkým poskytovaním náležitej lekárskej starostlivosti. V nadväznosti na to možno poukázať na obsah lekárskeho správ predložených obhajcom sťažovateľa 29. januára 2021 a na to nadväzujúci úradný záznam sudcu pre prípravné konanie z toho istého dňa, v ktorom je uvedené: „*Podpísaný sudca pre prípravné konanie sa dňa 29. januára 2021 telefonicky spojil s [REDAKOVANÉ], ktorý spracoval lekársku správu týkajúcu sa jeho pacienta [REDAKOVANÉ], pričom bol vysvetlený dôvod telefonického kontaktovania, ktorý v žiadnom prípade nespočíva vo vyžadovaní si podrobností súvisiacich so zdravotným stavom obvineného, oslovený lekár uvádza: Ako píšem vo svojej lekárskej správe aktuálny stav je stabilizovaný a nevyžaduje sledovanie v špecializovanom onkologickom zariadení. Pokiaľ budú dodržané všetky pravidlá sledovania zdravotného stavu obvineného, akákoľvek komplikácia je riešiteľná ambulantne aj vo väzenskom zariadení, v prípade akútne vzniknutej potreby je však potrebný prevoz do špecializovaného medicínskeho zariadenia, čo je obvyklý stav v prípade takýchto diagnóz.*“ Hoci sťažovateľ v odôvodnení sťažnosti uvádza, že 3. februára 2021 sa podrobil lekárskemu vyšetreniu u MUDr. [REDAKOVANÉ], ktorý obsah telefonátu, tak ako ho reprodukuje sudca pre prípravné konanie, nepotvrdil, avšak túto skutočnosť žiadnym iným dôkazom nepodporil. Napokon aj zo záverov lekárskej správy z 25. februára 2021 predloženej sťažovateľom vyplýva iba odporúčaný monitoring krvného tlaku, odporúčané režimové opatrenia v súlade s gastroenterológom a vhodnosť kontroly CT o 3 – 6 mesiacov. Preto zo záverov tejto lekárskej správy nevyplýva zrejмый rozpor s tvrdením uvedeným v úradnom zázname sudcu pre prípravné konanie (konkrétne, že aktuálny zdravotný stav sťažovateľa nevyžaduje sledovanie v špecializovanom onkologickom zariadení s tým, že pokiaľ budú dodržané všetky pravidlá sledovania jeho zdravotného stavu, akákoľvek komplikácia je riešiteľná ambulantne aj vo väzenskom zariadení).

23. Pokiaľ sťažovateľ namietal porušenie práva na obhajobu z dôvodu, že jeho obhajcom JUDr. Gabrielovi Almášimu a JUDr. Kataríne Almášiovej nebolo doručené napadnuté uznesenie špecializovaného súdu, ale ani stanovisko prokurátora k žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby a ďalšie písomnosti, treba poukázať na uznesenie najvyššieho súdu č. k. 2 Tost 14/2018 z 30. apríla 2018 uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 46, ročník 2018, v zmysle ktorého *„Doručením písomnosti“ v zmysle § 44 ods. 8 Trestného poriadku sa rozumie aj upovedomenie obhajcu o úkone iným spôsobom (napríklad „vhodným spôsobom“ v zmysle § 72 ods. 2 Trestného poriadku), nakoľko taký výklad zodpovedá účelu spoločnej obhajoby síce viacerými zvolenými obhajcami, ale toho istého obvineného v tej istej veci (§ 39 ods. 4 Trestného poriadku). Ustanovenie § 44 ods. 8 Trestného poriadku má ako osobitné ustanovenie (lex specialis) prednosť pred všeobecným ustanovením § 44 ods. 7 veta prvá Trestného poriadku (lex generalis) o rovnakých právach a povinnostiach každého zo zvolených obhajcov obvineného v tej istej veci a vecne zodpovedá aj obsahu druhej vety naposledy označeného ustanovenia (pri procesných úkonoch postačuje účasť len jedného zo zvolených obhajcov).».* Za situácie, keď na prvej strane zápisnice o výsluchu sťažovateľa špecializovaným súdom z 29. januára 2021 je uvedené, že obhajcovia zhodne a jednotlivo po vzájomnej dohode uvádzajú, že na komunikáciu so súdom podľa § 44 ods. 8 Trestného poriadku určujú obhajcu JUDr. Mularčíka, potom nie je zrejmé, v čom konkrétne bolo materiálne porušené právo sťažovateľa na obhajobu (navyše, s poukazom na skutočnosť, že sťažnosť podali spoločným písomným podaním JUDr. Gabriel Almáši a JUDr. Ondrej Mularčík). Z toho je zrejmé, že hoci rovnopis uznesenia bol doručený len jednému určenému obhajcovi, s jeho obsahom sa v rámci spoločného výkonu obhajoby oboznámil aj JUDr. Gabriel Almáši ešte pred rozhodnutím najvyššieho súdu a využil možnosť (spolu s ďalším obhajcom) podať proti uzneseniu špecializovaného súdu v mene sťažovateľa písomne odôvodnenú sťažnosť.

24. Uznesením špecializovaného súdu č. k. 2 Tp 10/2020 z 3. mája 2021 (nie je predmetom sťažnosti) bola žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby z 8. apríla 2021 zamietnutá, väzba nebola nahradená dohľadom probačného a mediačného úradníka a nebola prijatá ponuka peňažnej záruky vo výške 150 000 eur. Podľa názoru špecializovaného súdu je potrebné pripustiť, že v prípade požiaru reštaurácie ■■■■■ môže ísť o „nadkvalifikovanie“ konania a orgány činné v trestnom konaní sa aj obhajobou nastolenými otázkami budú musieť v ďalšom priebehu dokazovania zaoberať. Ďalej je podstatné, že *«Špecifikom tejto veci je to, že tu nehrozí len riziko kolúzneho a aj „útekového“ konania, ale k takémuto konaniu už v podstate došlo (ide o „opätovné“ vzatie do väzby).».*

25. Uznesením najvyššieho súdu č. k. 5 Tost 28/2021 z 2. júna 2021 (taktiež nie je predmetom sťažnosti) bolo uznesenie špecializovaného súdu č. k. 2 Tp 10/2020 z 3. mája 2021 zrušené, žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby bola zamietnutá s tým, že sa menia dôvody väzby tak, že sa sťažovateľ ponecháva vo väzbe z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku, pričom väzba sa nenahradila dohľadom probačného a mediačného úradníka a ponuka peňažnej záruky 150 000 eur nebola prijatá. Podľa názoru najvyššieho súdu, pokiaľ sťažovateľ poukazuje na to, že je vo väzbe nezákonne, keďže malo ísť o opätovné jeho vzatie do väzby, treba uviesť, že s touto námietkou sa všeobecné súdy vysporiadali už pri rozhodovaní o predošlých žiadostiach o prepustenie z väzby, v ktorých sťažovateľ túto skutočnosť opakovane namietal. Pokiaľ poukazuje na obsah napadnutého uznesenia špecializovaného súdu, podľa ktorého má ísť o opätovné vzatie

do väzby, ako podstatné sa javí, že slovo „opätovné“ je v napadnutom uznesení v úvodzovkách, čím špecializovaný súd chcel v danom kontexte iba zdôrazniť skutočnosť, že sťažovateľ už bol vo väzbe, pričom však nešlo o túto vec, a preto je slovo opätovné dané do úvodzoviek.

II.

Argumentácia ústavných sťažností

26. Došlo k porušeniu práva sťažovateľa na obhajobu vylúčením obhajcov JUDr. Gabriela Almášiho a JUDr. Kataríny Almášiovej z úkonov trestného konania. Sťažovateľ 15. mája 2020 zvolil oboch advokátov za svojich obhajcov, avšak títo od 17. mája 2020 nie sú upovedomovaní ani o termínoch výsluchov, čo treba považovať za protizákonné, protiústavné a priečiace sa aj dohovoru. Sťažovateľ tak v rámci trestnej veci, ako aj v rámci žiadosti o prepustenie z väzby a v sťažnosti proti neprepusteniu z väzby namietal uvedené skutočnosti s tým, že obhajcovia nie sú pripúšťaní na úkony trestného konania, ale zároveň sú prítomní na rozhodovaniach o väzbe pred špecializovaným súdom. Dňa 17. augusta 2020 pri rozhodovaní o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby sťažovateľ špecializovanému súdu uviedol, že zásielky sa majú doručovať JUDr. Gabrielovi Almášimu. Napriek tomu ale menovanému od uvedeného dňa neboli a nie sú doručované písomnosti zo špecializovaného súdu ani zo špeciálnej prokuratúry. Až 29. januára 2021 špecializovaný súd položil obhajcom sťažovateľa otázku, ktorému z nich majú byť doručované oznámenia súdu. Títo určili JUDr. Mularčíka. Sťažovateľ sa tohto rozhodovania zo zdravotných dôvodov nezúčastnil a už skôr (17. augusta 2020) určil ako obhajcu pre doručovanie JUDr. Gabriela Almášiho, na čom stále trvá. Hoci najvyšší súd v uznesení z 3. marca 2021 konštatuje, že určením JUDr. Mularčíka 29. januára 2021 ako osoby na komunikáciu so súdom nie je zrejmé, v čom konkrétne bolo materiálne porušené právo na obhajobu, avšak toto určenie (navyše v rozpore s už skôr prejavenu vôľou sťažovateľa) nekonvaliduje nedoručovanie písomností JUDr. Gabrielovi Almášimu a JUDr. Kataríne Almášiovej od 17. augusta 2020 do 29. januára 2021.

27. Neexistuje dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu všeobecného ohrozenia a skutok je nesprávne právne kvalifikovaný. Vznesenie obvinenia pre obzvlášť závažný zločin všeobecného ohrozenia predchádzalo uzneseniu o pribratí znalca, ktorý mal zodpovedať kľúčovú otázku z pohľadu právnej kvalifikácie skutku, a to, či mohlo dôjsť aj k zapáleniu bytového domu, s ktorým je reštaurácia ■■■ pevne spojená. Znamená to, že sťažovateľ bol obvinený zo všeobecného ohrozenia bez toho, aby bola najprv táto otázka zodpovedaná. Takýto postup nie je možné akceptovať. Pritom skutok bol pôvodne právne kvalifikovaný iba ako prečin poškodzovania cudzej veci a 8 rokov po skutku bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie za obzvlášť závažný zločin všeobecného ohrozenia bez nových dôkazov. Až uznesením z 13. októbra 2020 (skoro 3 mesiace po vznesení obvinenia 23. júla 2020) bol do konania pribratý znalec, ktorý mal posúdiť otázku, či mohlo dôjsť aj k zapáleniu bytového domu, teda de facto otázku, či skutok je možné vôbec kvalifikovať ako obzvlášť závažný zločin všeobecného ohrozenia. Zo znaleckého posudku doručeného vyšetrovateľovi 10. novembra 2020 jednoznačne vyplýva, že nie je možné sa objektívne a jednoznačne vyjadriť, či by k zapáleniu bytového domu došlo. Sťažovateľ do spisu zároveň zabezpečil odborné vyjadrenie, ktoré zapálenie bytového domu vylučuje. O zmene dôvodov väzby a predĺžení väzby rozhodoval špecializovaný súd 16. novembra 2020 a hoci znalecký posudok bol už súčasťou spisu, väzba sťažovateľa bola predĺžená o ďalších 7 mesiacov,

pričom ťažiskovým dôvodom predĺženia bolo práve obvinenie pre nový „nadkvalifikovaný“ skutok obzvlášť závažného zločinu všeobecného ohrozenia namiesto prečinu poškodzovania cudzej veci. Najvyšší súd sa so závermi znaleckého posudku vôbec nezaoberal.

28. Dôvody útekovej, kolúznej a preventívnej väzby považuje sťažovateľ za neakceptovateľné. Trestné stíhanie sťažovateľa pre obzvlášť závažný zločin všeobecného ohrozenia je zároveň aj dôvodom ako útekovej, tak aj kolúznej väzby v zmysle stanoviska prokurátora a všeobecných súdov. Dôvody preventívnej a kolúznej väzby nevychádzajú zo žiadneho konkrétneho obvinenia, ale len z toho, že trestná činnosť mala byť páchaná v súvislosti s existenciou zločineckej skupiny Takáčovci, pričom sťažovateľ kriticky hodnotí doteraz zistené skutočnosti v tomto ohľade.

29. Sťažovateľ bol opätovne vzatý do väzby v tej istej veci a ide o neprípustné reŕazenie dôvodov väzby. Sťažovateľ bol vo väzbe od 15. mája 2020 pre obzvlášť závažný zločin ublíženia na zdraví v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1, § 155 ods. 1 a 3 písm. a) a § 141 písm. a) Trestného zákona. Uznesením vyšetrovateľa z 5. decembra 2019 boli spojené na spoločné konanie tri dovtedy samostatne vedené trestné konania, avšak stíhanie pre obzvlášť závažný zločin ublíženia na zdraví sa účelovo viedlo samostatne, hoci i tu boli splnené podmienky na spojenie vecí. Stalo sa tak pre účely, aby sťažovateľ mohol byť opätovne vzatý do väzby, z ktorej bol uznesením najvyššieho súdu č. k. 4 Tost 23/2018 z 2. júla 2018 prepustený. V prípade rozšírenia trestného stíhanie o skutok kvalifikovaný ako obzvlášť závažný zločin všeobecného ohrozenia alebo okamžitého rozhodnutia o spojení týchto vecí by nebolo možné sťažovateľa znova vziať do väzby. Tento účelový a nezákonný postup sa zavŕšil uznesením o spojení vecí z 26. mája 2020 (po uznesení špecializovaného súdu o vzatí sťažovateľa do väzby, avšak ešte pred rozhodnutím najvyššieho súdu o sťažnosti proti uzneseniu). Následne, keď už bolo uznesenie o vzatí do väzby právoplatné, uznesením vyšetrovateľa zo 7. septembra 2020 došlo k vylúčeniu veci na samostatné konanie. Podľa názoru sťažovateľa opätovné zadržanie obvineného v tej istej veci je možné len v prípade, ak po prepustení z prvého zadržania došlo k takým (novým) okolnostiam, z ktorých vyplýva reálna obava napr. z úteku, vyhýbania sa trestnému konaniu, ovplyvňovania svedkov, resp. pokračovania v páchaní obdobnej trestnej činnosti. Žiadne takéto okolnosti však nenastali. Skutočnosť, že ide o opätovné vzatie do väzby, pripustil špecializovaný súd pri poslednom rozhodovaní o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby 3. mája 2021.

30. Odôvodnenie uznesení najvyššieho súdu a špecializovaného súdu považuje sťažovateľ za všeobecné, nedostatočné a nepreskúmateľné. Všeobecné súdy sa nevysporiadali dostatočne logicky a správne s dôvodmi žiadosti o prepustenie z väzby, resp. s dôvodmi sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu o zamietnutí žiadosti, a tým ani s existenciou samotných dôvodov ďalšieho trvania väzby sťažovateľa.

31. Uznesenie najvyššieho súdu má navodiť zdanie existencie väčšieho množstva dôkazov v neprospech sťažovateľa, hoci výpočet svedeckých výpovedí je založený výhradne na svedčení „kajúcnikov“ a predčasnom hodnotení ich obsahu bez akéhokoľvek testu dôveryhodnosti a podporenia inými dôkazmi. Najvyšší súd je v súčasnej dobe charakteristický práve formuláciou všeobecných formálno-obligatórnych fráz, ktoré de facto automaticky opakuje bez zjavnej konkrétnej skutočnosti a súvislosti v spojení s opakovanou aprobáciou konania na nižšom stupni, ako aj bezbrehou akceptáciou nekonkretizovaných argumentov, tvrdení a úvah prokurátora.

32. Tvrdenia sudcu pre prípravné konanie špecializovaného súdu týkajúce sa zdravotného stavu sťažovateľa sú zjavne účelové a nepravdivé, pričom opomínajú, že sťažovateľovi nebola úmyselne poskytovaná zdravotná starostlivosť viac ako 10 mesiacov.

33. Nemožno súhlasiť s názorom najvyššieho súdu, podľa ktorého je v prípravnom konaní „pánom sporu“ prokurátor a všeobecnému súdu neprináleží zaoberať sa namietaným odopieraním kontaktov sťažovateľa s najbližšou rodinou. Podľa ustálenej judikatúry patrí úplná prieskumná právomoc väzobného stíhania obvineného podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru výlučne súdu, ktorý musí vziať na zreteľ všetky okolnosti prípadu a osobu obvineného tak, aby nedochádzalo k obmedzovaniu jeho práv nad mieru nevyhnutnú pre potreby trestného konania.

34. Nemožno súhlasiť ani s názormi najvyššieho súdu týkajúcimi sa otázky nahradenia väzby sťažovateľa miernejšími opatreniami. Tu je podstatné, že sa nemá skúmať existencia výnimočných okolností prípadu, ale práve naopak, majú sa pozitívne skúmať vážne dôvody pokračovania väzobného stíhania, pre ktoré nebolo možné v uplynulej lehote konanie ukončiť.

35. Osobitnou kategóriou práva na spravodlivý súdny proces vo vzťahu k zákonnosti a k proporcionálnemu obmedzeniu osobnej slobody je garancia úplnej prezumpcie neviny od začiatku trestného konania až po jeho právoplatné skončenie. Najvyšší súd v uznesení č. k. 2 Tost 10/2021 z 3. marca 2021 viackrát uvádza v sémantickom význame a kontexte, že sťažovateľ sa aktívne podieľal na trestnej činnosti zločineckej skupiny, je jej vysoko postaveným členom a ako bývalý sudca a advokát má vedomosti o praktikách súdov a orgánov činných v trestnom konaní, ktoré aktívne využíval pre potreby zločineckej skupiny. Takto definované tvrdenia nemajú oporu v primeranosti a minimalizme zásahu do prezumpcie neviny. Práve naopak, majú vyvolať účelovo zdanie, že už v tomto štádiu trestného konania je preukázané členstvo sťažovateľa v zločineckej skupine na najvyšších priečkach jej hierarchickej štruktúry a že dôkazná situácia de facto už dnes je postačujúca na jeho odsúdenie.

36. Súčasťou spravodlivého súdneho procesu je aj právo na prejednanie veci súdom v primeranej lehote. Sťažovateľ 13. júla 2020 podal žiadosť o prepustenie z väzby. Prokurátor tejto žiadosti nevyhovel až 28. júla 2020. Špecializovaný súd rozhodol 17. augusta 2020 a najvyšší súd 9. septembra 2020. Konanie preto trvalo 79 dní. Obdobne o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby zo 14. októbra 2020 rozhodol prokurátor až 3. novembra 2020 a vec predložil špecializovanému súdu na rozhodnutie 10. novembra 2020 spolu s návrhom na zmenu dôvodov väzby a na predĺženie väzby. Špecializovaný súd rozhodol 16. novembra 2020 a najvyšší súd 30. novembra 2020. Konanie trvalo celkom 54 dní.

37. Dňa 4. januára 2021 sťažovateľ znova požiadal o prepustenie z väzby. Prokurátor 18. januára 2021 žiadosti nevyhovel a predložil ju súdu na rozhodnutie 19. januára 2021, ktorý rozhodol 29. januára 2021. Najvyšší súd o sťažnosti zo 17. februára 2021 rozhodol 3. marca 2021. Uznesenie najvyššieho súdu bolo sťažovateľovi doručené 22. marca 2021. Konanie trvalo celkom 58 dní.

38. Možno konštatovať, že nedostatočne urýchleným konaním došlo pri rozhodovaniach o väzbe sťažovateľa k porušeniu čl. 5 ods. 4 dohovoru, a to vo svetle judikatúry, ktorej sa sťažovateľ dovoláva.

39. Sťažovateľ napokon poukazuje na zákaz mučenia, krutého, neľudského a ponižujúceho zaobchádzania, a to v súvislosti s jeho zdravotným stavom (dlhodobo už od roku 2012 je

onkologickým pacientom, ktorého liečba si vyžaduje takmer nepretržitú zdravotnú starostlivosť a osobitný prístup, najmä s ohľadom na pravidelné lekárske vyšetrenia, diagnostiky a prevenciu, medikamentóznú liečbu a dennú špeciálnu nutričnú stravu). Obmedzením jeho osobnej slobody došlo k sťaženiu jeho prístupu k nevyhnutnej zdravotnej starostlivosti. Kumuláciou formálnych a neformálnych postupov orgánov činných v trestnom konaní (najmä nedôvodným, iracionálnym a neproporcionálnym väzobným stíhaním) dochádza ku krutému, neľudskému a ponižujúcemu zaobchádzaniu so sťažovateľom. Pokiaľ špecializovaný súd poukazuje na telefonické informácie poskytnuté MUDr. [REDAKOVANÉ], ide o nepravdivé tvrdenie, ktoré MUDr. [REDAKOVANÉ] riaditeľ nemocnice dôrazne popierajú. Je aj nelogické, keďže sťažovateľ relevantné vyšetrenia absolvoval až po dátume telefonického kontaktu sudcu pre prípravné konanie s MUDr. [REDAKOVANÉ] 29. januára 2021.

III.

Predbežné prerokovanie ústavných sťažností

40. Sťažovateľ predovšetkým namieta, že v priebehu trestného stíhania došlo k porušovaniu jeho práva na obhajobu vylúčením jeho obhajcov JUDr. Gabriela Almášiho a JUDr. Kataríny Almášiovej z úkonov trestného konania, lebo hoci si ich 15. mája 2020 zvolil za obhajcov, od 17. mája 2020 nie sú upovedomovaní o termínoch výsluchov, nie sú pripúšťaní na úkony trestného konania, ale zároveň sú prítomní na rozhodovaniach o väzbe pred špecializovaným súdom (v podrobnostiach pozri bod 26).

41. Najvyšší súd je toho názoru, že pokiaľ 29. januára 2021 obhajcovia zhodne špecializovanému súdu vyhlásili, že na komunikáciu so súdom určujú JUDr. Mularčička, potom nemožno hovoriť o materiálnom porušení práva sťažovateľa na obhajobu, a to tým viac, že sťažnosť proti uzneseniu špecializovaného súdu z 29. januára 2021 podali spoločným podaním tak JUDr. Mularčik, ako aj JUDr. Gabriel Almáši (pozri bod 23).

42. Ústavný súd považuje námietku za zjavne neopodstatnenú.

43. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

44. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky

zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

45. Treba predovšetkým vychádzať z toho, že predmetom skúmania je postup a rozhodovanie všeobecných súdov v súvislosti s riešením otázky ďalšieho trvania väzby sťažovateľa. Preto z pohľadu ústavného súdu sa javia ako relevantné iba také porušenia práva sťažovateľa na obhajobu, ku ktorým došlo v rámci konania a rozhodovania o ďalšom trvaní jeho väzby. Sťažovateľ pritom sám uvádza, že vyšetrovateľom neakceptovaní obhajcovia (ktorí sa v určitom časovom období končiacom 29. januára 2021 nemohli zúčastňovať vyšetrovacích úkonov) sa konania a rozhodovania o väzbe mohli nerušené zúčastniť. Inými slovami, v tomto konaní sa tvrdené pochybenie neprejavilo. Výnimkou je namietané nedoručenie niektorých písomností obhajcom JUDr. Gabrielovi Almášimu a JUDr. Kataríne Almášiovej, v súvislosti ktorej najvyšší súd správne poukazuje na to, že nedostatky v informovanosti týchto obhajcov boli eliminované, keďže sa napokon obhajoby v rámci rozhodovania o ďalšom trvaní väzby aktívne zúčastňovali. Ústavný súd poznamenáva, že námietka sťažovateľa o nedoručovaní písomností obom týmto obhajcom je do určitej miery v rozpore s jeho tvrdením, podľa ktorého ešte 17. augusta 2020 špecializovanému súdu uviedol, že všetky zásielky sa majú doručovať JUDr. Gabrielovi Almášimu. Vo svetle tohto jeho tvrdenia sa nejaví ako konzistentné, že teraz vytýka nedoručovanie písomností v rámci rozhodovania o ďalšom trvaní väzby JUDr. Kataríne Almášiovej. Celkom neakceptovateľný je jeho nesúhlas s tým, že jeho obhajcovia v jeho neprítomnosti špecializovanému súdu 29. januára 2021 oznámili, že na komunikáciu so súdom určujú JUDr. Mularčíka. Sťažovateľ sa z vlastnej vôle rozhodol súhlasiť s konaním špecializovaného súdu v jeho neprítomnosti a zastupovali ho ním splnomocnení obhajcovia, ktorí sa plným právom vyjadrovali v jeho mene. Nemôže byť vecou všeobecného súdu, že existujú medzi klientom a obhajcom názorové rozdiely, ktoré nie sú zrejmé už na prvý pohľad. Ako rozhodujúce sa javí, že sťažovateľ špecializovanému súdu neoznámil svoj nesúhlas s procesným krokom, ktorý v jeho mene ním splnomocnení obhajcovia realizovali. Treba tiež dodať, že namietané ignorovanie obhajcov sťažovateľa zo strany vyšetrovateľa v určitej fáze vyšetrovania môže sťažovateľ namietať v konaní vo veci samej na viacerých inštanciách v rámci všeobecného súdnictva.

46. Sťažovateľ je presvedčený o neexistencii dôvodného podozrenia zo spáchania trestného činu všeobecného ohrozenia, pričom skutok je podľa jeho názoru nesprávne právne kvalifikovaný. V priebehu prípravného konania znaleckým dokazovaním sa nepreukázalo, že by mohlo dôjsť aj k zapáleniu bytového domu, s ktorým je reštaurácia ■■■ pevne spojená (iba takéto reálne ohrozenie by totiž mohlo zakladať skutkovú podstatu obzvlášť závažného zločinu všeobecného ohrozenia). Pritom ťažiskovým dôvodom predĺženia lehoty väzby sťažovateľa o ďalších 7 mesiacov uznesením špecializovaného súdu zo 16. novembra 2020 bola práve skutočnosť, že proti sťažovateľovi bolo vznesené obvinenie aj z obzvlášť závažného zločinu všeobecného ohrozenia, a to v čase, keď znalecký posudok už bol k dispozícii (pozri bod 27).

47. Najvyšší súd nezaujal k tejto námietke sťažovateľa žiadne stanovisko.

48. Z pohľadu ústavného súdu možno vysloviť predpoklad, že najvyšší súd sa námietkou nezaoberal preto, lebo nebola predmetom sťažnosti, ktorú sťažovateľ podal proti uzneseniu špecializovaného súdu z 29. januára 2021. Zo zhrnutia obsahu dôvodov sťažnosti (pozri str. 9 prvý a druhý odsek uznesenia najvyššieho súdu č. k. 2 Tost 10/2021 z 3. marca 2021) totiž vyplýva, že podľa sťažovateľa nie je zrejmé, na základe akého dôkazu konštatuje vyšetrovateľ v uznesení o vznesení obvinenia, že len zhodou náhod nedošlo k úplnému zhoreniu reštaurácie, ako aj bezprostredne susediaceho obytného domu, keďže k takémuto konštatovaniu by mal byť vypracovaný znalecký posudok, v ktorom by malo byť posúdené, či mohlo vôbec k takému následku prísť. O nadkvalifikácii skutku svedčí i odborné vyjadrenie [REDACTED].

49. Možno konštatovať, že sťažovateľ na znalecký posudok, ktorý spochybnil správnosť právnej kvalifikácie, explicitne v podanej sťažnosti nepoukázal. To, samozrejme, nič nemení na skutočnosti, že znalecký posudok už existoval a bol súčasťou vyšetrovacieho spisu od 10. novembra 2020. Preto najvyšší súd pochybil, keď sa dôvodnosťou trestného stíhania sťažovateľa za obzvlášť závažný zločin všeobecného ohrozenia z tohto pohľadu nezaoberal (a to tým viac, že sťažovateľ poukazoval na ním zadovážený odborný posudok).

50. Keďže sťažovateľ upriamil pozornosť ústavného súdu aj na neskoršie uznesenie špecializovaného súdu č. k. 2 Tp 10/2020 z 3. mája 2021, ktorým bola zamietnutá ďalšia žiadosť o prepustenie z väzby, ústavný súd má možnosť konštatovať, že v tomto uznesení sa špecializovaný súd námietkou zaoberal (bola explicitne uplatnená) a dospel k názoru, že v prípade požiaru reštaurácie [REDACTED] naozaj môže ísť o „nadkvalifikovanie“ konania a orgány činné v trestnom konaní sa obhajobou nastolenými otázkami budú musieť v ďalšom priebehu dokazovania zaoberať (pozri bod 24).

51. V konečnom dôsledku možno dospieť k záveru, že námietka je zjavne neopodstatnená. Skutočnosť, že došlo k určitému oslabeniu dôkazného stavu vo vzťahu k otázke, či bol naozaj spáchaný obzvlášť závažný zločin všeobecného ohrozenia, neznamená, že by ďalšie trvanie väzby sťažovateľa nebolo odôvodnené. Je totiž trestne stíhaný aj za ďalší obzvlášť závažný zločin ublíženia na zdraví, pričom až v rámci ďalšieho vyšetrovania bude napokon možné ustáliť, či dôvodné podozrenie zo spáchania obzvlášť závažného zločinu všeobecného ohrozenia zostane alebo nezostane udržateľné.

52. Sťažovateľ je tiež presvedčený, že dôvody útekovej, kolúznej a preventívnej väzby sú neakceptovateľné, keďže nevychádzajú zo žiadneho konkrétneho obvinenia a navyše, úteková a kolúzna väzba sa opiera o obvinenie z obzvlášť závažného zločinu všeobecného ohrozenia (pozri body 28 a 30). Okrem toho dôvodnosť obvinenia je založená výhradne na výpovediach „kajúcnikov“ (pozri bod 31).

53. Stanovisko špecializovaného súdu vyplýva z bodu 12 a stanovisko najvyššieho súdu zasa z bodov 18, 19 a 20.

54. Námietky treba považovať za zjavne neopodstatnené.

55. Podľa názoru ústavného súdu možno argumentáciu najvyššieho súdu (a to aj s poukazom na skoršie rozhodnutia o väzbe) považovať za dostatočnú a presvedčivú. Samotná skutočnosť, že sťažovateľ má na hodnotenie doteraz zadovážených dôkazov (najmä vo vzťahu ku „kajúcnikom“) odlišný názor, nemôže znamenať porušenie jeho označených práv podľa ústavy a dohovoru.

Napokon treba uviesť aj to, že už spomínaným uznesením špecializovaného súdu č. k. 2 Tp 10/2020 z 3. mája 2021 v spojení s uznesením najvyššieho súdu č. k. 5 Tost 28/2021 z 2. júna 2021 bol sťažovateľ ponechaný vo väzbe už iba z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku (nie teda z kolúzných dôvodov). K tomu pozri bod 25.

56. Podľa názoru sťažovateľa do väzby bol vzatý opätovne v tej istej veci a ide o neprípustné reťazenie dôvodov väzby, keďže už predtým bol vo väzbe, z ktorej ho najvyšší súd prepustil 2. júla 2018, no znova bol vzatý do väzby 15. mája 2020. Manipulatívnymi postupmi vyšetrovateľa pri spájaní vecí na spoločné konanie, resp. vylučovaní vecí zo spoločného konania na samostatné konanie, sa vytvorilo zdanie, ako keby k novému vzatiu do väzby došlo v inom konaní, než v ktorom už bol raz z väzby prepustený (pozri bod 29).

57. Najvyšší súd sa k tejto námietke nevyjadril.

58. Z pohľadu ústavného súdu možno i v tomto prípade konštatovať, že zo zhrnutia dôvodov sťažnosti podanej sťažovateľom proti uzneseniu špecializovaného súdu námietka vôbec nevyplýva (pozri str. 5 až 15 uznesenia najvyššieho súdu č. k. 2 Tost 10/2021 z 3. marca 2021).

59. Námietku treba považovať za neprípustnú.

60. Podľa § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

61. Podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie ústavnej sťažnosti pre jej neprípustnosť, ak sťažovateľ preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

62. Hoci sťažovateľ možnosť podania sťažnosti ako riadneho opravného prostriedku proti uzneseniu špecializovaného súdu č. k. 2 Tp 10/2020 z 29. januára 2021 využil, námietku v nej neuplatnil. Z materiálneho hľadiska preto platí, ako keby v uvedenom smere riadny opravný prostriedok vôbec nepodal. Nevyužil teda právny prostriedok priznaný mu zákonom na ochranu jeho označeného práva, čo zakladá neprípustnosť uvedenej časti ústavnej sťažnosti. Platí zároveň, že sťažovateľ ani len netvrdil (tým menej preukazoval), že námietku neuplatnil v podanej sťažnosti z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Preto ani neprichádzal do úvahy prípadný postup ústavného súdu podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

63. *Obiter dictum* poukazuje ústavný súd v tejto súvislosti na úvahy špecializovaného súdu uvedené v jeho uznesení č. k. 2 Tp 10/2020 zo 17. augusta 2020 (pozri bod 6), ako aj na úvahy najvyššieho súdu v uznesení č. k. 5 Tost 28/2021 z 2. júna 2021 (pozri bod 25).

64. Sťažovateľ namieta aj tvrdenia týkajúce sa jeho zdravotného stavu, ktorý je dlhodobo veľmi vážny a vyžaduje si permanentné cieleňé liečebné postupy. Jeho zdravotný stav v spojení s pobytom vo väzbe, ktorý výrazným spôsobom obmedzuje možnosti jeho náležitej zdravotnej starostlivosti, vníma aj ako kruté, neľudské a ponižujúce zaobchádzanie priečiace sa čl. 16 ods. 2 ústavy a čl. 3 dohovoru. Zároveň práve vážny zdravotný stav sťažovateľa mal viesť k záveru o nahradení väzby iným miernejším opatrením (pozri body 32, 34 a 39).

65. Najvyšší súd zastáva stanovisko, podľa ktorého v prípade sťažovateľa stíhaného pre obzvlášť závažné zločiny je možné väzbu nahradiť len pri existencii výnimočných okolností prípadu. Za také sťažovateľ označil svoj zdravotný stav, hoci jeho choroba či zdravotný stav nie sú samy osebe dôvodmi na prepustenie z väzby, keďže takáto všeobecná povinnosť neexistuje. Na druhej strane čl. 3 dohovoru ukladá štátu povinnosť zabezpečiť zadržiavanie väzňa za podmienok zlučiteľných s úctou k ľudskej dôstojnosti. V týchto súvislostiach najvyšší súd poukazuje na telefonický rozhovor sudcu pre prípravné konanie s MUDr. [REDAKOVANÉ] 29. januára 2021, ako aj na ďalšie skutočnosti, z ktorých vyplýva, že akákoľvek zdravotná komplikácia sťažovateľa je riešiteľná ambulantne aj vo väzenskom zariadení za predpokladu dodržania všetkých pravidiel sledovania jeho zdravotného stavu (pozri bod 22).

66. Ústavný súd považuje námietky za zjavne neopodstatnené.

67. Z dôkazov, na ktoré najvyšší súd poukazuje, dostatočne presvedčivým spôsobom vyplýva záver, že zdravotný stav sťažovateľa je za splnenia príslušných podmienok zvládnuteľný aj v rámci výkonu väzby. Preto nebol ani daný dôvod prepustiť sťažovateľa z väzby zo zdravotných dôvodov, resp. väzbu nahradiť miernejším opatrením s poukazom na jeho zdravotné ťažkosti.

68. Sťažovateľ ďalej namieta odopieranie kontaktov s najbližšou rodinou, pričom v tejto súvislosti odmieta právny názor najvyššieho súdu, podľa ktorého je v prípravnom konaní „pánom sporu“ prokurátor a všeobecnému súdu neprináleží zaoberať sa namietaným odopieraním kontaktov sťažovateľa s najbližšou rodinou. Úplná prieskumná právomoc väzobného stíhania obvineného patrí totiž podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru výlučne súdu (pozri bod 33).

69. Podľa názoru najvyššieho súdu všeobecné súdy rozhodujúce o väzbe nemajú právomoc preskúmať postup policajta v konkrétnej trestnej veci, pretože táto právomoc patrí prokurátorovi (pozri bod 21).

70. Námietku považuje ústavný súd za zjavne neopodstatnenú.

71. Z jeho pohľadu je rozhodujúce, že tvrdené odopieranie kontaktov sťažovateľa s najbližšou rodinou (ak by aj zodpovedalo skutočnosti) nemalo nijaký vplyv na konanie a rozhodovanie o ďalšom trvaní jeho väzby. Napokon ani sťažovateľ v tomto smere neuvádza žiadne také skutočnosti, z ktorých by malo vyplývať, že odopieranie týchto kontaktov malo mať dopad na konanie a rozhodovanie o väzbe.

72. Podľa sťažovateľa pri rozhodovaní o ďalšom trvaní väzby došlo k porušeniu princípu prezumpcie nevinoty, keďže najvyšší súd viackrát uvádza, že sťažovateľ sa aktívne podieľal na trestnej činnosti zločineckej skupiny a má vedomosti o praktikách súdov a orgánov činných v trestnom konaní, ktoré aktívne využíval (pozri bod 35).

73. Námietku treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

74. Z odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu č. k. 2 Tost 10/2021 z 3. marca 2021 (z časti vyjadrujúcej závery najvyššieho súdu) nijaké také tvrdenia, aké uvádza sťažovateľ, nevyplývajú (pozri str. 15 až 24 uznesenia najvyššieho súdu). Pokiaľ najvyšší súd poukazuje na skoršie rozhodnutia týkajúce sa väzby, formulácie v nich použité sú podľa názoru ústavného súdu v medziach, ktorými sa charakterizuje existencia kvalifikovaného podozrenia zo spáchania

trestného činu, resp. kvalifikovaného podozrenia, že sa trestného činu dopustila konkrétna osoba. Takéto formulácie princíp prezumpcie nevinny nenarúšajú.

75. Sťažovateľ namieta aj, že konania o jeho žiadostiach o prepustenie z väzby z 13. júla 2020 a zo 14. októbra 2020 na špecializovanom súde a na najvyššom súde neboli urýchlené, keďže prvé z nich trvalo spolu 79 dní a ďalšie 54 dní (pozri bod 36).

76. Ústavný súd považuje ústavnú sťažnosť v týchto častiach za oneskorene podanú.

77. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

78. O žiadosti sťažovateľa z 13. júla 2020 rozhodol špecializovaný súd 17. augusta 2020 a najvyšší súd 9. septembra 2020. O žiadosti zo 14. októbra 2020 rozhodol špecializovaný súd 16. novembra 2020 a najvyšší súd 30. novembra 2020. Z uvedeného je bez ďalšieho zrejmé, že ústavná sťažnosť (koncipovaná advokátom Mgr. Matejom Krajčim, PhD., odovzdaná na poštovú prepravu 21. mája 2021 a doručená ústavnému súdu 24. mája 2021) bola podaná dávno po ukončení akýchkoľvek aktivít všeobecných súdov v súvislosti s konaniami o žiadostiach sťažovateľa, teda dávno po uplynutí zákonnej dvojmesačnej lehoty.

79. Napokon sťažovateľ namieta nedostatočnú rýchlosť konania o jeho žiadosti o prepustenie z väzby zo 4. januára 2021 s tým, že toto konanie trvalo na špecializovanom súde a na najvyššom súde celkom 58 dní (pozri bod 37).

80. Námietka je zjavne neopodstatnená.

81. Podľa názoru ústavného súdu za rozhodujúcu okolnosť treba považovať, že prieťahy v konaní (nedostatočná rýchlosť konania a rozhodovania) sú spravidla spôsobené postupom súdu, nie teda jeho rozhodnutím. Sťažovateľ síce v odôvodnení ústavnej sťažnosti namieta pomalý postup špecializovaného súdu a najvyššieho súdu pri rozhodovaní o jeho žiadosti o prepustenie z väzby, avšak podľa požadovaného znenia nálezu (petitu) domáha sa vyslovenia porušenia čl. 17 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru uzneseniami špecializovaného súdu a najvyššieho súdu, nie teda ich postupom. Z pohľadu ústavného súdu pre posúdenie predmetu ústavnej sťažnosti je rozhodujúce znenie petitu. Preto možno dôjsť k záveru, že uzneseniami špecializovaného súdu a najvyššieho súdu k porušeniu práva sťažovateľa na urýchlené rozhodnutie o väzbe nedošlo.

82. Pokiaľ sťažovateľ v ústavnej sťažnosti podanej prostredníctvom advokátky JUDr. Martiny Gombosovej namieta porušenie čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) dohovoru najvyšším súdom, možno túto časť ústavnej sťažnosti považovať za zjavne neopodstatnenú aj z iného dôvodu.

83. Ústavná sťažnosť smeruje proti uzneseniu najvyššieho súdu v konaní o väzbe (o jej ďalšom trvaní). Ustanovenia čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) dohovoru o práve na obhajobu sú *ratione materiae* spravidla súčasťou rozhodovania vo veci samej. V prípade rozhodovania o väzbe (o jej ďalšom trvaní) práva vyplývajúce z týchto ustanovení treba považovať za súčasť čl. 17 ústavy, čl. 8 Listiny základných práv a slobôd, resp. čl. 5 ods. 4 dohovoru. Možnosť porušenia označených ustanovení ústavy a dohovoru v konaní o väzbe preto neprichádza do úvahy (III. ÚS 646/2017, II. ÚS 111/2018, II. ÚS 564/2018, II. ÚS 301/2020).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. júla 2021

Peter Molnár
predseda senátu